

سرآغاز گفتار ، نام خداست که رحمتگر و مهربان ، خلق راست

▶ ادبیات فارسی

▶ پایه هشتم

▶ درس ۹

▶ نوجوان بیهوش

▶ آشپز زاده وزیر

▶ گریه امیر

مدرس : شیرین عبابا فها
دبیرستان گل های خرد

اهداف آموزشی :

**آشنایی با دوران نوجوانی انسان های موفق و برجسته
توجه به ارزش های اخلاقی مطرح شده و پیام آن در متن درس
آشنایی با چهره های مشهور سیاسی و ادبی ایران : قائم مقام
فراهانی ، امیرکبیر**

درباره نویسنده :

محمود حکیمی :

از نویسندگان و پژوهشگرانی است که عمر خود را وقف پژوهش و مطالعه در حوزه معارف اهل بیت (ع) کرده است

آثار او عبارت اند از :

**زناگانی حضرت زینب (س) ، زندگانی حضرت امام حسین (ع) ،
داستان های آموزنده برای کودکان ، آموزش کودکان نابینا ، حس
ششم**

آثار او در زمینه داستان عبارت اند از :

وجدان ، به سوی ساحل ، پیام آور محبت

امیرکبیر :

**میرزا تقی خان امیرکبیر از
بزرگترین مردان سیاسی
دوره قاجار است .**

**وی در دوره ناصرالدین
شاه به مقام صدراعظمی
رسید .**

**سرانجام با حسادت
مخالفان ، در کاشان به
قتل رسید .**

قائم مقام فراهانی :

**ادیب ، منشی و شاعر دوره
قاجار بود .
وی در نظم و نثر فارسی
تبجّر داشت و « ثنایی »
تخلّص می کرد .**

**عاقبت به دست بدخواهان
قاجار در باغ نگارستان تهران
، خفه شد**

واژه های دشوار درس « نوجوان باهوش »

- ▶ سرشناس = معروف ، مشهور
- ▶ اشعار : (جمع شعر)
- ▶ مکث = درنگ کردن
- ▶ شعرا : (جمع شاعر)
- ▶ مجالس = مکانی که گروهی در آن برای
- ▶ امری جمع می شوند (جمع مجلس)

به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست

معنی بیت : در جهان ، شادی و خرمی من به آن دلیل است که خداوند ، جهان را خرم و شاد آفریده است و من عاشق این جهان هستم چون خداوند ، آفریننده این جهان است .

خرم = شادمان ، خوش

از آنم = از آن هستم

از آن = به آن دلیل

عاشقم = عاشق هستم

▶ ردیف : از اوست

▶ قافیه ها : خرم ، عالم

▶ تعداد جملات : ۴ جمله

به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست

معنی بیت : زهر تلخ را با لذت و شیرینی می نوشم چون این زهر از دست معشوق به من داده شده است و سختی بیماری و درد را با میل و علاقه تحمل می کنم زیرا این درد هم توسط معشوق درمان می شود .

▶ حلاوت = شیرینی

▶ شاهد = معشوق ، زیبارو

▶ ساقی = کسی که آب یا شراب به دیگران دهد ،
آب دهنده

▶ ارادت = میل ، علاقه

▶ کشیدن = در این بیت به معنی « تحمل کردن »

▶ آرایه های ادبی :

▶ تضاد : حلاوت ، زهر /// درد ، درمان

▶ تعداد جملات : ۴ جمله

▶ قلمرو زبانی :

▶ حرف « که » در مصراع اول و دوم ، « حرف چرایی و علت » است .

درس « نوجوان باهوش »

- ▶ نامی = معروف ، مشهور ، نامدار
- ▶ سرشار = بسیار ، فراوان
- ▶ بی نظیر = بی مانند
- ▶ حکمت = دانش و معرفت
- ▶ قدر = ارزش
- ▶ فلسفه = علم به حقایق موجودات به اندازه توانایی بشر
- ▶ لهجه = شکلی از زبان و گفتار که با نشانه هایی از زبان محلی تکلم شود
- ▶ استعداد = توانایی

درس « آشپز زاده وزیر »

هیا هو = بانگ و فریاد ، غوغا

➤ مکتب خانه = مکانی که در آن کودکان به شیوه

سنتی آموزش می دیدند

➤ یک نفس = بدون توقف ، بدون درنگ

➤ طراوت = شادابی ، تازگی

➤ ذهن = حافظه

➤ تعارف = رعایت کردن ادب

➤ خیره شد = با دقت نگاه کرد

➤ سکوت باغ را می شکست : کنایه از این که «

آرامش را بر هم می زد «

➤ دست و پا شکسته : کنایه از « ناقص ، ناتمام «

➤ دزدکی گوش کردن : کنایه از « پنهانی گوش

کردن «

➤ تشبیه : قلک ذهن ← اضافه تشبیهی :

➤ مشبه : ذهن / مشبه به : قلک

➤ تشبیه : کاغذ ذهن ← اضافه تشبیهی :

➤ مشبه : ذهن / مشبه به : کاغذ

➤ لب گزیدن

ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ما را انیس و مونس شد
معنی بیت :

ستاره زیبایی طلوع کرد (پیامبر اکرم ص به دنیا آمد) و مانند ماه، مجلس ما را نورانی و پررونق کرد
و همدم و مونس دل پریشان ما شد .

رمیده = گریزان ، (در این بیت به معنی «
پریشان ، مضطرب » به کار رفته است)

➤ انیس = همدم ، مونس

➤ مونس = همدم ، رفیق

➤ آرایه های ادبی :

➤ کنایه : « ماه مجلس شدن » کنایه از « رونق
بخشیدن »

➤ جناس : ما ، ماه

➤ تشخیص : دل رمیده (رمیده بودن دل)

➤ استعاره : ستاره استعاره از معشوق (اشاره
به تولد پیامبر اکرم ص)

➤ مراعات نظیر : ماه ، ستاره ، درخشید

➤ ردیف : شد ، شد

➤ قافیه ها : مجلس ، مونس

➤ تعداد جملات : ۳ جمله

درس آشپز زاده وزیر

▶ نامدار = معروف ، مشهور

▶ ذکاوت = تیزهوشی

▶ شیوع = همه گیر شدن ، آشکار شدن ، فاش شدن

▶ آبله = نوعی بیماری واگیردار که به صورت تاول روی پوست بدن ظاهر می شود

▶ خرافات = اعتقادات نادرست ، باورهای ناشی از نادانی

▶ واکسینه = واکسن زده شده

▶ جن زده = دیوانه

▶ از قضا = اتفاقاً

▶ رسا = بلند ، شیوا

▶ وجد = شوق ، شادی

▶ هلهله = فریاد شادی

▶ پشتکار = سعی و کوشش در کار

▶ صدر اعظم = نخست وزیر

▶ منشأ = محل پیدایش ، اصل

▶ خیره شده بود = با دقت نگاه می کرد

« برسر زبان ها بودن » کنایه از « معروف و مشهور بودن »

درس « گریهٔ امیر »

- ▶ « برسر زبان ها بودن » کنایه از « معروف و مشهور بودن »
- ▶ نامدار = معروف ، مشهور
- ▶ ذکاوت = تیزهوشی
- ▶ شیوع = همه گیر شدن ، آشکار شدن ، فاش شدن
- ▶ آبله = نوعی بیماری واگیردار که به صورت تاول روی پوست بدن ظاهر می شود
- ▶ خرافات = اعتقادات نادرست ، باورهای ناشی از نادانی
- ▶ واکسینه = واکسن زده شده
- ▶ جن زده = دیوانه
- ▶ از قضا = اتفاقاً
- ▶ رسا = بلند ، شیوا

**نگاه مهربان خداوند همراهِ
همیشگی تان باد**